

Regie der Gebouwen: renovatie of afbraak?

Nieuws dinsdag 30 april 2019

In een afscheidsinterview en ook op zijn persoonlijke blog liet Frank Van Massenhove, voormalig Overheidsmanager van het Jaar en voorzitter van de FOD Sociale Zekerheid, zijn misprijzen blijken voor het gebrek aan visie van de politieke wereld ten aanzien van de openbare sector. Hij hekelde de steeds sneller opeenvolgende 'hervormingen', 'efficiëntie-oefeningen' en 'rationalisering', die in realiteit enkel de steeds zwaardere besparingen op personeel en werking van de openbare diensten verhullen.

Ook de Regie der Gebouwen is niet ontsnapt aan dit kwalijke beleid. De voorbije vijf jaar hebben de besparingen die voortvloeien uit 'de kracht van verandering' zich als een houtworm traag maar gestaag een weg gevreten doorheen de Regie. In 2016 werd er van de dotatie van de Regie der Gebouwen gewoon 10 miljoen euro geschrapt. Daarnaast wordt de Regie jaar na jaar verplicht om verder te besparen, op personeel en op werkingskosten. Jaarlijks werden steeds terugkerende besparingen van 2 à 3 procent opgelegd bovenop eerdere besparingen, vooral op werkingskosten en op kantoorbehoeften. Zelfs post-its werden inmiddels gerantsoeneerd. Tijd dus om vlak voor de verkiezingen een balans op te maken van de 'prestaties' van minister Jambon. De resultaten zijn niet minder dan desastreus.

Verplaatsingskosten

De tegemoetkomingen voor de verplaatsingen van personeelsleden, die uit hoofde van hun functie met hun persoonlijk voertuig federale overheidsgebouwen moeten bezoeken, worden steeds verder afgebouwd. Een Leidend Ambtenaar heeft gemiddeld gedurende een jaar 5000 km nodig om al zijn (werf)bezoeken te combineren, vaak 4 tot 5 per dag, hetzij als onderdeel van een inspectie, een werfbezoek, een werfvergadering of een schadeopmeting.

Deze tegemoetkoming in de vorm van een kilometervergoeding dekt de werkelijke kosten niet, maar wordt nu nog verder teruggeschoefd, tot ongeveer 3000 km gemiddeld per Leidend Ambtenaar per jaar. Daarnaast is er nu een officiële instructie die zegt dat er voor alle dienstverplaatsingen éérst gebruik dient te worden gemaakt van het openbaar vervoer, vaak naar streken waar dat openbaar vervoer nauwelijks met enige regelmaat voorhanden is. Het wagenpark van de Regie der Gebouwen, met wagens die voornamelijk nog op diesel rijden, diende ook verder te worden afgebouwd als gevolg van de besparingen van de regering-Michel.

Personeelsbestand

Van het personeelsbestand van 1800 personeelsleden in 2007 schieten er nu nog geen 800 meer over. In termen van VTE's (voltijdse eenheden) ligt dit cijfer rond 740. Het zijn voor 90 procent hooggekwalificeerde technische profielen, burgerlijke of industriële ingenieurs, architecten, technisch experts, dossierbeheerders met een grote en unieke kennis en expertise in overheidsopdrachten en ICT'ers.

Een groot deel is met pensioen gegaan. Anderen hebben uit wanhoop hun heil gezocht in een alternatieve carrièreplanning. Hoe dan ook verliest de Regie der Gebouwen op deze manier steeds meer expertise.

Het laatste goedgekeurde personeelsplan dateert uit 2015-2016 en nog steeds staan daar 45 vacatures van open. Nieuwe aanwervingen zijn niet meer mogelijk. De Inspecteur van Financiën blokkeert immers elk nieuw personeelsplan zolang er geen duidelijkheid is over de nieuwe vorm waarbinnen de Regie zal werken.

Uit pure noodzaak zal de directie nu een gedeelte van de voorziene personeelsenveloppe moeten gebruiken om een 15-tal externe consultants met een technisch profiel aan te werven in A2 niveau. Het schamele startersloon volstaat immers niet om ingenieurs of architecten aan te trekken als er niet ook een salariswagen deel uitmaakt van de verloning.

Het directiecomité doet wat het kan, maar wordt helaas al te vaak geremd door een gebrek aan óf een plotse inkrimping van budgetten en een totale onbereidheid van het politieke niveau om te voorzien in voldoende middelen en in goed opgeleid personeel. De ICT-dienst is tijdens de voorbije legislatuur eveneens dramatisch afgebouwd.

Gebouwen

Ook de Regie der Gebouwen zit opgezaagd met een financiële kater van de peperdure 'sale and lease back'-contracten uit het verleden. Daarom worden nu overal diensten gecentraliseerd, wat vooral merkbaar is bij de FOD Financiën. Zo telde de FOD Financiën nog meer dan 230 kantoren in 2015 en slechts 170 in 2017. De burger krijgt dus steeds minder plaatsen om aan te kloppen met zijn vragen over belastingkwesties. Deze centralisatie wordt in managersjargon dan een 'optimalisering van de portefeuille' genoemd, terwijl het uiteraard een verslechtering van de dienstverlening voor de burger als gevolg heeft.

De centralisatietrend zal zich de volgende jaren overigens gewoon doorzetten, tenzij er een drastisch ander beleid wordt gevoerd, waar de dienstverlening aan de burger opnieuw centraal wordt geplaatst.

Ministerieel misprijzen

Halverwege 2017 kondigde minister Jambon aan dat hij de Regie der Gebouwen ging 'opkuisen', omdat het volgens hem nog 'in de 19de eeuw' verbleef. Het was volgens hem een slachtoffer van het personeelsstatuut, waardoor er te veel personeel van niveau C en D verbleef, dat volgens hem voor eigenlijk niets goed was, niet meer dan een blok aan het been. In plaats van zich misprijzend uit te laten over zijn eigen ambtenaren, zou een minister met ambities om premier te worden beter een beleid voeren, waarin hij toont dat hij een visie heeft over de werking en de toekomst van zijn departement.

Minister Jambon wilde de Regie der Gebouwen omvormen naar een nv van publiek recht, gekoppeld aan een 'redesign', waar tegen forse vergoedingen door een gespecialiseerd auditbureau een externe audit zou uitgevoerd worden. Sinds zij bij de Regie aan de slag zijn gegaan, hebben ze echter nog niet voor veel verbetering gezorgd.

De huidige toestand binnen de Regie der Gebouwen is niet het gevolg van een onontkoombare en niet te voorziene natuurramp, maar wel van de bewuste beleidskeuzes die werden gemaakt door een minister en door de regering waartoe hij behoort. Voor iedereen die een performante en goed uitgebouwde openbare dienstverlening genegen is, mag het dan ook duidelijk zijn dat er weinig verwacht mag worden van een minister, die als kandidaat-premier naar de kiezer trekt met de boodschap dat hij het land onbestuurbaar wil maken.

Wat brengt de toekomst?

Huidig voogdijminister Koen Geens heeft inmiddels beloofd dat hij de meest dringende noden van de Regie

met betrekking tot het personeelstekort, de invulling van openstaande procedures en de werkingsmiddelen grondig zal bekijken en eraan tegemoet komen waar mogelijk. Bovendien wil hij de bestaande werkprocedures met betrekking tot de overheidsopdrachten vereenvoudigen of versoepelen. Tot slot heeft de minister laten weten dat hij van gedachten wil wisselen met enkele gewone ambtenaren van de Regie, uit verschillende diensten en niveaus over hun dagelijkse werkzaamheden.

Tony Six

Dit artikel verscheen in Tribune 75.05